Inbjuden projekttävling för Stora Torget, Visby

INNEHÅLL

BAKGRUND 3

FAKTA OM TÄVLINGEN 3

- Tävlingsuppgift 3
- Deltagande arkitektkontor 3
- Inlämnade förslag 3
- Jury 3

JURYNS SAMMANFATTNING ÖVER TÄVLINGEN 4

- Bedömningskriterier 4

JURYNS BESLUT 5

JURYNS OMDÖMEN 6

TACK ALLA DELTAGARE 16

Omslagsbild: Alla tiders torg

BAKGRUND

Gotlands kommun inbjöd i juni 2009 till projekttävling i enlighet med LOU i samråd med Sveriges Arkitekter. Syftet med tävlingen var att få fram förslag till ny utformning av Stora Torget i Visby. Dessutom ingick att ge förslag till hur S:ta Katarina kyrkoruin med klosterlängan ska utveckla möjligheterna för arrangemang och bättre integreras med aktiviteter på torget samt att upphandla arkitekttjänster för det fortsatta uppdraget.

Stora Torget utgör en central punkt i Visbys innerstad med restauranger, nattklubbar, butiker, torghandel, fotgängare, cyklister och biltrafik med parkering.

Sommartid finns flera uteserveringar längs fasaderna kring torget. Ungefär halva centrala torget är reserverat för torghandel av marknadskaraktär och halva utgör parkering. Vintertid används det centrala torget primärt till parkering.

Vid olika tillfällen spärras torget av för olika typer av arrangemang, till exempel julmarknad.

Ruinen S:ta Katarinas fasad utgör södra sidan av torget. I ruinen anordnas ibland olika arrangemang såsom konserter med mera.

Målet med projektet är att skapa ett flexibelt torg som snabbt kan ordnas för olika typer av verksamhet såsom parkering, torghandel eller arrangemang.

En upprustning av markbeläggningen samt förvaringsutrymme för den utrustning som behövs för olika sammanhang ingår i projektet.

Visionen är att skapa en mötesplats året om för en mängd tänkbara scenarier; de små mötena på tu man hand, den större samlingsplatsen, uppslutning kring offentliga filmvisningar och konserter, ”krögarnas dag” och vimlet kring uteserveringarna med mera. Torget ska vara en intressant och användbar yta att skapa olika arrangemang på. Ruinen S:ta Katarina kan nyttjas mer och framhävas i sin gestaltning på torget. Torget ska vara en trygg och säker plats att vistas på.

Visionen är att Stora Torget ska bli den naturliga knutpunkten i Visby.

Torget ska bjuda in till användande i betydligt större grad än idag, både genom att förenkla för evenemang och genom att överbrygga den barriär som upplevs mellan uteserveringarnas liv och stoj och själva torget.

FAKTA OM TÄVLINGEN

Tävlingsuppgift

Tävlingsuppgiften var att föreslå en ny utformning av Stora Torget i Visby.

I tävlingsuppgiften ingick även att ge förslag till en ny användning av S:ta Katarina kyrkoruin med klosterlängan i samklang med torgets gestaltning/funktion. Tillgängligheten skulle beaktas.

Deltagande arkitektkontor

I tävlingen deltog tre inbjudna arkitektföretag/team, utvalda genom ett öppet kvalificeringsförfarande:

Sweco Landskapsarkitektur med flera, Stockholm

Exners Tegnestue A/S samt Schönherr Landskab, Danmark

Sydväst Arkitektur och Landskap samt Malmström Edström med flera, Malmö, Göteborg

Inlämnade förslag

Inom utsatt tid, den 30 september 2009, hade följande förslag lämnats in och godkänts för bedömning:

125 23
Alla tiders torg
Guteklaffen

Jury

Tävlingsjuryn som hade att bedöma förslagen bestod av:

- Ann-Sofi Lindskog, landskapsarkitekt MSA, avdelningschef Gatu/mark, Tekniska förvaltningen
- Carin Johanson, arkitekt SAR/MSA, statsarkitekt stadsarkitektkontoret
- Petter Engström, regional utvecklingsstrateg, ledningskontoret
- Jörgen Renström, antikvarie, Gotlands museum
- Jenny Mathiasson, landskapsarkitekt LAR/MSA, utsedd av Sveriges Arkitekter
- Björn Malmström, arkitekt SAR/MSA, utsedd av Sveriges Arkitekter
- Ordförande för juryn var Ann-Sofi Lindskog
- Tävlingssekreterare var Claes Larsson, arkitekt SAR/MSA, Sveriges Arkitekter

Juryn har vid sitt möte den 21 oktober 2009 enhälligt beslutat att belöna förslag ”Alla tiders torg” med första pris.

JURYNS SAMMANFATTNING ÖVER TÄVLINGEN

Bedömningskriterier

Följande kriterier har, utan inbördes ordning eller viktning, legat till grund för bedömningen samt utifrån de krav och önskemål som ställts i programhandlingarna:

Arkitektonisk gestaltning

Funktion

Utvecklingsbarhet

Genomförbarhet

Viktiga frågor som juryn diskuterat utifrån programmets önskemål har varit:

Torgets rumslighet • Rörelsemönster över torget • Möjlighet till mötesplatser/sittplatser • Tillgänglighet • Sommar-/vinterfunktion • Trafikföring/p-platser • Belysning • Materialval • Kyrkoruinens utnyttjande

Juryn kan konstatera att förslagen visar att uppgiften inte varit helt enkel att lösa utifrån de givna förutsättningarna. Förslagen håller hög kvalitet och har olika angreppssätt till uppgiften.

Arkitektonisk gestaltning

De tre förslagsställarna har valt att gestalta det nya torget på olika sätt men gemensamt för alla är att man valt att jämna ut nivåerna på torget och mot omgivande gator och gränder.

Förslagen har alla på något sätt delat in torgytan antingen med uppbyggnad vid uteserveringarna eller markerat torgets centrum. Uppbyggnaderna kan göra att torget känns möblerat men riskerar även att skapa en barriäreffekt.

Huvudgreppen varierar från att se torget som ett myllrande torg med många samtida funktioner och inslag till att se torget som ett finrum, en scen, och en sparsmakad plats. Torgets utformning som en mötesplats har i ett förslag hamnat lite i skymundan till förmån för en enkel och tydlig gestaltning.

Funktion

Utifrån de inkomna förslagen har juryn diskuterat om hur det går att hantera nivåerna på det sluttande torget och vad som är möjligt att göra i fråga om anpassning till de befintliga husens entréer.

De förslag som gränsar av torget med antingen en uppbyggnad eller en vattenränna får svårigheter med att rörelsemönstren över torgytan begränsas. Vissa av lösningarna som försöker åtgärda höjdskillnaderna skapar fler problem.

Parkeringssituationen hanteras på delvis likartat sätt i förslagen med etappvis utökning av p-platser. De förslag som arbetat med avgränsning av torget, matta och podium, får problem när antalet p-platser ska utökas. Resultatet blir då att den bästa ytan på torget tas i anspråk och hindrar övrig användning.

Hur torgets belysning ordnas är viktigt för upplevelsen av miljön vinter- och nattetid. Förslagen varierar från att ge torget en basbelysning som kan komma att vara för snålt tilltagen till att bestycka torget med armaturer i så hög grad att effekterna riskerar att ta ut varandra.

Utvecklingsbarhet

Två av förslagen känns möjliga att etappindela och utveckla i delar medan förslag 125 23 är gestaltat som en helhet och bedöms inte kunna uppdelas utan att förslaget förvanskas.

Juryn har granskat förslagen utifrån ett skötselperspektiv och kan konstatera att vissa av de fö reslagna materialen riskerar att inte tåla underhåll och vinterröjning av torget. Det är tveksamt om dessa material kan bytas ut utan att den föreslagna effekten försvinner. Det gäller framförallt den toppfrästa kalkstenen och vattenrännan.

Däremot kan vissa av de föreslagna granithällarna säkerligen ersättas med befintliga kantstenshällar utan att förslaget förändras i sin gestalt.

Genomförbarhet

Att föreslå genomgripande förändringar i marknivå eller grävning för planteringsgropar kan få konsekvenser för genomförandet beroende på om åtgärderna föreslås inom redan utgrävt område eller inte.

Att föreslå väl beprövade material och material som redan visat sig klara torgmiljöer kan vara en framkomlig väg i projektet. En förslagsställare väljer att föreslå en helt ny armatur för belysning av torget. En utveckling och produktion av denna armatur skulle ta en stor del av projektets budget.

JURYNS BESLUT

Efter avslutad bedömning har juryn utsett förslag ”Alla tiders torg” till vinnare av tävlingen och rekommenderar förslaget för fortsatt bearbetning och genomförande.

Motivering:

Ett förslag som har en mycket bra analys av tävlingsuppgiften och som på ett tydligt sätt löser både krav och önskemål. Torget har stora möjligheter att bli en levande miljö med ett varierat folkliv där alla känner sig välkomna, som ett urbant och trevligt vardagsrum. Förslagets väl genomarbetade idéer och detaljlösningar skapar en helhetslösning som är både flexibel och genomförbar.
Alla tiders torg är ett torg att mötas på.

Visby 2009-10-21

Ann-Sofi Lindskog

Jörgen Renström

Carin Johanson

Jenny Mathiasson

Petter Engström

Björn Malmström

JURYNS OMDÖMEN

Första pris

ALLA TIDERS TORG

Förslagsställare: Sydväst Arkitektur och Landskap samt Malmström Edström med flera, Malmö, Göteborg

Ett förslag som delar in torget i zoner. Ett öppet centralt rum med mötesplatser; ett flertal föreslagna serveringar, vattenarrangemang runt torgets kanter samt en uppbyggd miljö för uteserveringar och en lugn plats vid lunden vid ruinen. Kring denna enkla zonindelning fördelas tre stycken ”ankare” för att ytterligare problematisera konceptet. Alla har funktionen att vara rum för möten, men är dessutom formgivna för olika ändamål, lek, blomsterglädje, svalkande vatten av olika karaktärer och anvisning av det gamla rådhusets läge. Det känns både berikande och adekvat. Formgrammatiken är enkel och utan överdrifter, den känns väl förankrad i lokala materialval och funktionella krav.

Två Visbykaraktärer tillåts spela mot varandra tvärs över torget och hållas samman genom ett enkelt och vackert gemensamt golv, en vardaglig trasmatta som ger ramar för både parkeringen, torghandeln och tillfälliga arrangemang.

Den öppna ytan förbereds för arrangemang och differentierad användning genom att torgytan beläggs med ett slätt golv i granit, med olika format och ytbehandling.

Vid den norra sidan av torget ges uteserveringarna en egen uppbyggd yta med murar och sittbänkar som är södervända. De uppbyggda terrasserna har dragits ut från fasaderna och skapar därigenom en fri, neutral gångpassage. Uteserveringarnas terrasser hämtar sina mått från de närliggande husen.

Serveringsstråket hålls samman med ett gemensamt tak – här föreslaget av en solcellsbelagd tältduk, som uppges kunna lysa under den mörka delen av dygnet.

Parkeringarna kan, i förslaget, tillåtas växa från ett fåtal i väster till att vid enstaka tillfällen kunna uppta hela den centrala delen av torget. Parkeringarnas storlek regleras med flyttbara pollare.

Fotgängare kan röra sig helt fritt över torget medan fordonstrafiken leds vid sidorna i nord – sydlig riktning.

Informationsplatser på flera platser vid torget ger kontinuerlig information till besökare.

Kyrkoruinen utgör i förslaget huvudsakligen en kuliss till torget, men dess inre har med några enkla medel gjort tillgängligt och användbart för en rad olika funktioner och arrangemang inom rimliga gränser. Inne i ruinen läggs ett slätt golv av vit betong som omgärdas av kalkstenskross. Växter, möbler, gaslyktor och andra tillägg är mobila. Förrådsfrågan glider man dock med några svepande formuleringar ifrån.

Den befintliga raden av lindar utmed ruinen glesas ut och ersätts vid det västra hörnet av torget av en liten lund av Robinior som ska referera till det rådhus som en gång låg här.

Förslaget presenterar en variant av torgets an-

Torgets rum

Uteserveringarnas takkonstruktioner

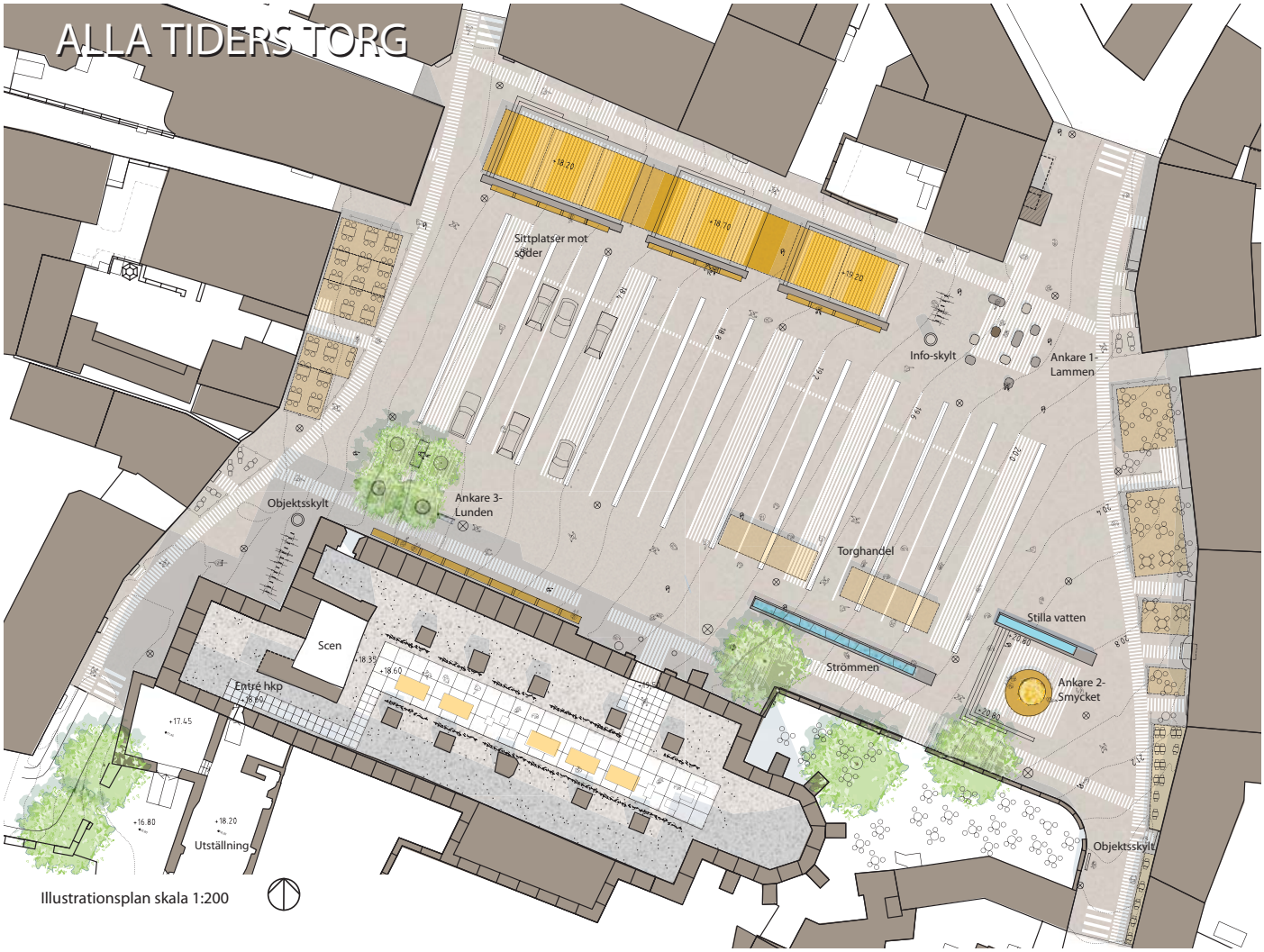

FÖRETAGSEVENT

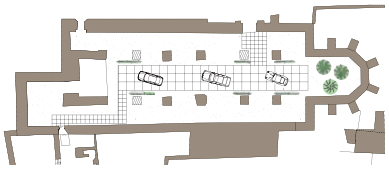

BRÖLLOP/MIDDAG

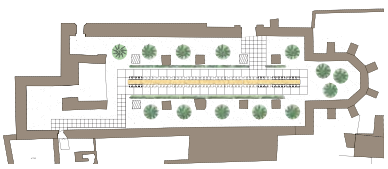

MARKNDAD/UTSTÄLLNING

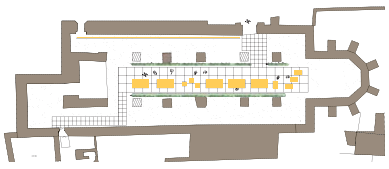

vändning under vintern med möjlighet att ersätta uteserveringarna på de uppbyggda terrasserna med exempelvis en liten skridskobana, torghandel och julgran.

Förslagsställaren uppvisar en mycket bra analys av tävlingsuppgiften och beskriver på ett tydligt sätt hur man löser uppgiftens krav och önskemål.

”Alla tiders torg” är ett torg att mötas på. Här finns sittplatser i goda lägen och juryn bedömer att det finns gott om naturliga mötesplatser runt hela torget.

Torget har möjlighet att bli en levande miljö med ett varierat folkliv där alla känner sig välkomna, som ett urbant, trevligt vardagsrum. Förslaget motarbetar medvetet att torget upplevs rinna ned mot väster genom att understryka den nord-sydliga axeln. Helhetsgreppet speglar olika tidsepoker och aspekter av stadsliv på var sin långsida av torget. Den karga medeltiden artikuleras i kyrkoruinen och förstärks genom att två av lindarna avverkas. På motstående sida förtydligas småstadsskalan och den vardagliga samvaron genom sittmuren och en uppordning och gemensam gestaltning av restaurangernas uteserveringar.

Förslaget är både flexibelt och genomförbart i sin helhet samt i etapper eller delar utan att den övergripande gestaltningen förvanskas.

Strukturen möjliggör både flexibla rörelsemönster och tydliga gångstråk, ett stort plus är det öppnade stråket längs torgets norrfasader.

Förslaget gör att parkeringen kan styras till östra eller västra delen allt efter behov. Att parkeringen är inordnad i ett och samma system oberoende av hur stor del som för tillfället behöver utnyttjas gör det lättfattligt och konsekvent.

Förslagsställarnas analys leder fram till en överblickbar och tydlig identitet i platsens helhet inom vilken ryms ett zonindelat torg med olika karaktärer som understöds av material och möblering. De förslagna attraktionerna kommer med detta resonemang hela tiden att vägas in i ett balanserat förhållande mellan komplexitet i delarna och en sammanhållen helhetsidentitet. En positiv konsekvens är också att allt inte anses lika viktigt

att formge. Den robusta helheten ger utrymme för standarddesign på utrustning som kan ses som förbrukningsmaterial till exempel papperskorgar, pollare och cykelställ.

”Alla tiders torg” har tveklöst det mest professionella angreppssättet på torgets belysning. Förslaget ger ett mycket realistiskt intryck och man anvisar beprövade metoder och armaturtyper. Förslaget uttalar flera mycket distinkta och särskilda ljusmiljöer kring torgets olika attraktioner. Juryn frågar sig om det kanske till och med blir för många olika, något som bör studeras i en fortsatt bearbetning av förslaget. En styrka är att man ser förslaget som en långsiktig strategi och diskuterar olika möjligheter och aktörer för att nå dit. Väl där kommer det av allt att döma bli mycket vackert.

Ett frågetecken gäller det gemensamma tälttaket. Förslaget med solceller på det uppspända taket känns tveksamt och inte helt beprövat. Trots vällovliga ekologiska förtecken känns taket tungt, tekniskt komplicerat och formmässigt främmande på torget.

En elegant lösning är de vattenspeglar som med långsmala stenformationer refererar till både brunnen och havet.

Vinteranvändningen av uteserveringarnas terrasser förefaller väl avvägd och möjlig. De borde ge ett alldagligt och trivsamt tillskott till en miljö som vintertid än mer domineras av den högtidliga kyrkoruinen. De föreslagna vinterfunktionerna känns spännande och kan locka fler barn till aktivitet vid torget.

För att nå sin fulla potential kommer förslaget, vid ett genomförande, att behöva bearbetas utifrån sitt koncept. Förslaget känns ännu inte färdiglöst vad gäller tillgänglighet till befintliga entréer till restauranger och butiker och höjdsättning. Det fria gångstråket utmed fasaderna i norr kan därför behöva studeras ytterligare.

Förslaget har löst cykelparkering på ett förtjänstfullt sätt, men en diskussion om hur området vid matvaruaffären ska gestaltas i detalj behöver föras med avseende på bland annat handikapparkeringar och ”lammens” antal och utformning.

I torgets östra del skapas i förslaget inte tillräckligt utrymme för utryckningsfordon, och lägen för gångstråk, uteserveringar och vattenarrangemang måste studeras vidare för att uppnå en säker och framkomlig lösning.

Solceller i taket

Sittplatser

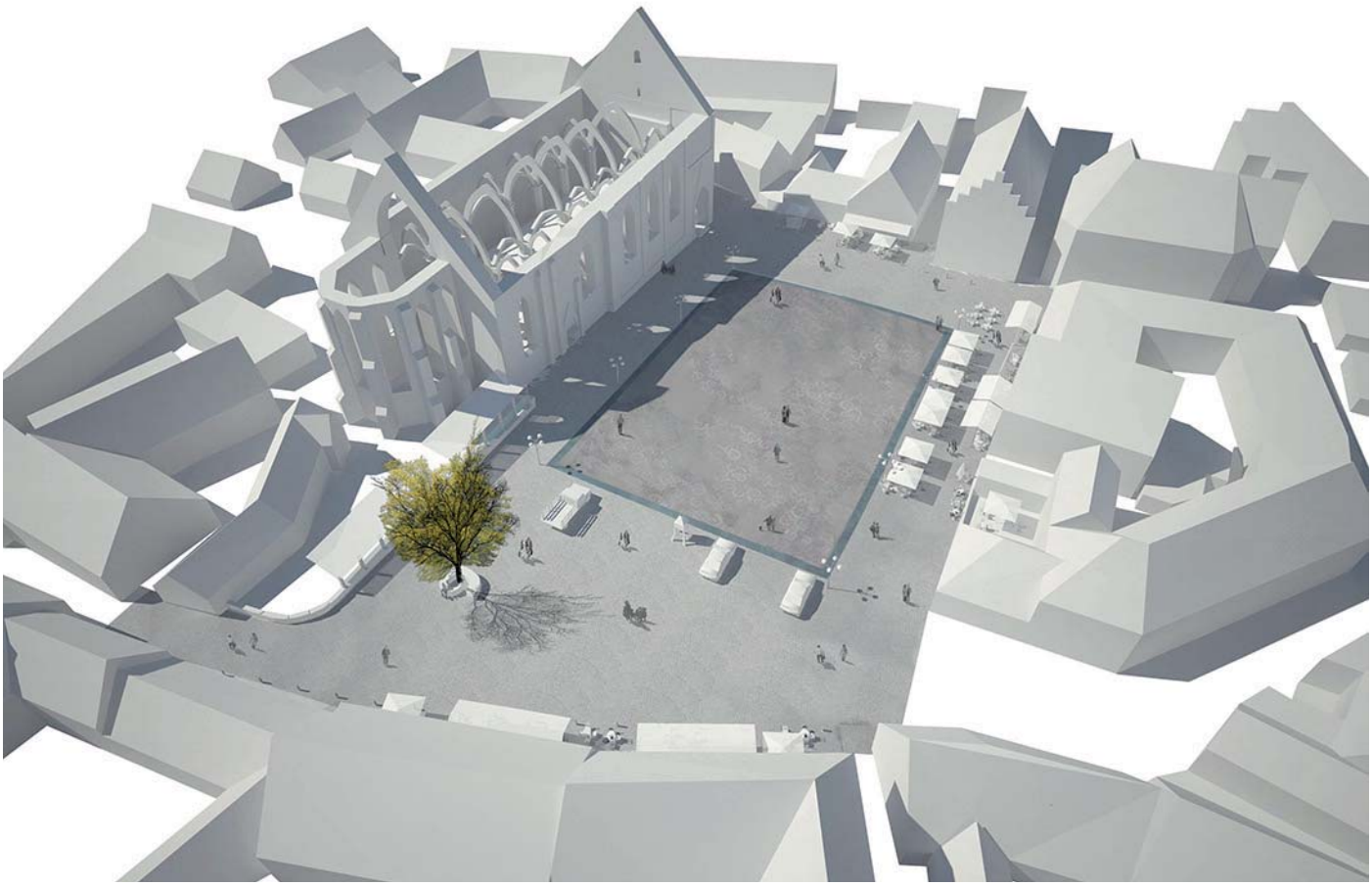

125 23

Förslagsställare: Exners Tegnestue A/S samt Schönherr Landskab, Danmark

Förslagsställarna presenterar en stor sammanhängande stenbelagd yta från vägg till vägg. Förslaget har sin utgångspunkt i torgets historiska betydelse. Genom vår tids ingrepp ska historien uppenbaras. Ingreppet består huvudsakligen av en ”matta” som läggs i torgrummet. Förslagsställarna ser torget som ett rum vars helhet skall berikas av mattan. Mattan föreslås vara belagd med en yta av toppfräst kalksten med ett mönster av ullspiraler. Mattans kant består av en bred, platt granitränna med vatten som sägs utnyttja torgets lutning för ett flöde.

De befintliga lindarna vid kyrkoruinen tas i detta förslag bort och istället tillförs torget grönska via en fullt utvuxen lind i den östra delen av torget.

Torget belyses med en typ av armatur som förslagsställarna utformat med inspiration från kyrkoruinens valv och pelare.

Förslaget lägger stor vikt vid utformning och idéer för S:ta Katarina ruin. Inne i ruinen byggs ett fristående arrangemang av nivåer sammanbundna med spiraltrappor och gjutjärnspelare.

Tillägget ska möjliggöra servering i två våningar med utsikt över torget samt en central plats i ruinen med utrymme för utställningar, konserter med mera för upp till 100 personer. Ruinen föreslås utrustas med ett system med linor och segelduk som möjligt väderskydd.

Den flexibla användningen av torget presenteras i ett antal skisser där mattan får en roll som sammanbindande yta för torghandel, konserter och parkering.

Förslaget tar ett tydligt grepp om torgets gestaltning och skapar ett öppet torg med siktlinjer och utblickar mot omgivande gränder och gator.

Torget får, via det genomförda greppet, en renhet och en vacker gestaltning där kyrkoruinen stiger fram och bildar en tydlig fond mot den öppna torgytan.

Det är ett finrum som presenteras, ett vackert renässanstorg, som dock riskerar att kännas ödsligt. Juryn ser i förslaget få eller inga naturliga mötesplatser förutom vid den spiralformade bänken under den nyplanterade linden.

Den utlagda mattan till trots upplevs inget naturligt centrum eller fokus på torget. Utifrån detta kan det ifrågasättas om mattans utformning med ett fräst mönster i lågrelief eller dess placering och storlek, som är vagt förankrad i omgivande volymer och gatuöppningar, kommer att tillföra torget en tillräckligt kraftfull förändring eller komplexitet för att upplevas som den positiva förändring tävlingen väcker förväntningar om. Det blir för stort fokus på mattan något som förslaget i övrigt inte riktigt svarar upp mot.

Serveringar och parkering förfaller trycka i kanten av ett stort finrum som reserverats för konsertarrangemang och torghandel.

Den föreslagna vattenrännan som ramar in mattan är så oklart presenterad att juryn har svårt att avgöra dess utseende och funktion fullt ut. Det ser dock ut som om vattenrännan kan utgöra ett hinder för rörelse över torget samt innebära en risk att tillgänglighet och säkerhet äventyras. Vatteninstal-

Ullmönster

Vatteninstallation

lationen ställer mer frågor än de svar som ges.

Mattans ytmaterial känns tveksamt då kalkstenen riskerar att slitas och nersmutsas av skötselfordon och parkerade bilar. Vintertid kan de urfrästa spåren samla is och snö som skadar mönstret och utgör risk för halka.

Parkeringen kan upplevas som en alldeles för profan användning av mattan när den väl tar steget in dit. Parkering i torgets mitt framstår som en nödlösning skild från parkeringsprincipen på torgets övriga delar. Därmed minskar förståelsen och överblickbarheten för systemet.

Förslaget stora och spännande visionära idéer om hur ruinen kan utnyttjas skjuter fokus från torget. Lösningen med uppbyggda volymer inne i ruinen kan göra att upplevelsen av rymd och kulissverkan går förlorad.

Samtidigt kan man utifrån resonemang om samspelet med torget ifrågasätta användningen av ruinen. Motsäger inte en restaurang i två våningar, som proppar igen kyrkans fönsteröppningar, förslagets beskrivning att S:ta Katarina-ruinen med sin unika skala samt rustika yta ligger som en fantastisk kuliss på Stora Torget?

Lindarna är nedhuggna och ersatta av ett nytt stort lindträd med en bänk under. Det är utmanande i överkant. Förslaget lägger stor vikt vid den rumsliga helheten och utan att det uttryckligen skrivs så verkar lindarna stå i vägen för ruinens samspel med torgytan – inte minst med tanke på den föreslagna inredningen av en ny restaurang. För en så föga populistisk åtgärd borde man kunna kräva en värdering av lindarnas betydelse även ur andra aspekter, likt det resonemang som förs i ”Guteklaffen”.

Torgets lutning gör att det i detta förslag, som konsekvent skapar en slät och ren torgyta, känns svårt att klara av att skapa bekväma och säkra uteserveringar utan att stolar och bord riskerar att stå ostadigt på det lutande planet.

Åtta nydesignade belysningsarmaturer som placeras i kanten av mattan skall svara för hela torgbelysningen. Av illustrationerna förfaller dessa inte vara högre än cirka fyra meter. Kan de verkligen ge tillräckligt ljus även på torgets mitt utan att blända?

Detaljlösningarna verkar genomtänkta men förslaget som helhet är bristfälligt och otydligt beskri-

Mötesplats vid ny lind

vet vilket gör det svårt att bedöma en del aspekter som till exempel trafikföring, vatteninstallation och belysning. Även här uppkommer frågor som inte finner några svar.

Ambitionen att göra ett stiligt, enkelt och öppet torg tilltalar, men får effekten att det kan kännas torftigt och alltför ödsligt och inte inbjuder till den mötesplats som efterfrågats i programmet.

Guteklaffen

Förslagsställare: Sweco Landskapsarkitektur med flera, Stockholm

Dolkskaft

Detta förslag har som huvudgrepp att arbeta med nivåskillnaderna och föreslår att en del av torget fälls upp som en klaff med en avvikande ytbeläggning från torget i övrigt.

Förslaget har en bra analys av torget med ett uttalat tidsperspektiv. Med denna bakgrund vill man åstadkomma ett torg som inte ansluter till någon specifik historisk epok utan i stället ta till vara ”tidsdjupet.” Det är dock inget bevarandeförslag, utan man vill lägga ytterligare ett tidslager till de befintliga. Målsättningen blir att skapa en rumslig struktur med stor flexibilitet för olika evenemang året om och att torget framför allt skall vara en mötesplats.

Torget som helhet är belagt med smågatsten medan den uppfällda klaffen får en slätare yta med granit- eller kalkstenshällar lagda i ett mönster som är inspirerat från en dolk i Gotlands Fornsal.

Uteserveringarna runt torget får i detta förslag en enhetlig inramning i form av räcken i grafitgrått smide. Ett material som återkommer i räcket till den brunn som föreslås i torgets södra del.

De flesta av de möjliga arrangemangen äger rum på klaffens yta men det finns också små utplacerade podier på torget som även kan fungera som små scener.

Förslaget redovisar en god och genomarbetad analys av problemen och funktionskraven men presenterar inte lösningar på samma nivå.

Det stora greppet med att lyfta en del av torget känns som ett svar på en fråga som inte ställts. Klaffen genererar fler problem än den löser.

I och med den lyfta ytan försvåras fri rörlighet över torget och det bildas fram- och baksidor i de olika väderstrecken av klaffen.

Att arbeta med trappor och terrasseringar medför att tillgänglighet och säkerhet inte fullt ut kan lösas på tillfredsställande sätt.

Själva klaffen är förslagets kärna, med vilken man vill åtgärda bristen på en vilande yta på torget. Klaffen blir samtidigt en ny låsning som motverkar det åsyftade flexibla användandet av hela torget. Den blir därmed förslagets stora brist. I stället för att skapa en helhet som förenar torgsidorna och låter deras olika karaktärer spela mot varandra blir klaffen ett föremål i sig som ligger

Belysningsplan/ referensbilder
Ljussättningens delar:

1. Belysning av torgrummets fasader.
2. Nedåtriktat ljus utmed klaffens periferi.
3. Ljussättning av tråden och scenplatserna.
4. Ruinens fondvägg ljussatt.
5. Dold belysning mellan ruinvägg och trädäck.
6. Scenografisk belysning flexibel för olika ändamål av väggar och valvbågar.
7. Stämningsskapande ljusinstallation i brunnen.

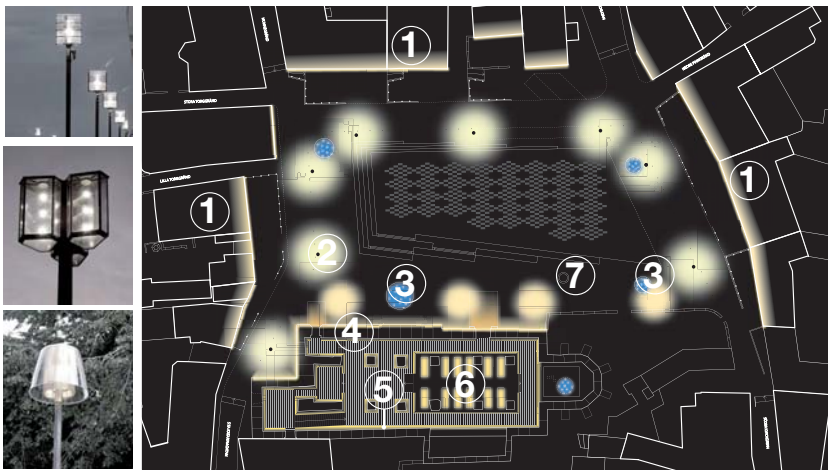

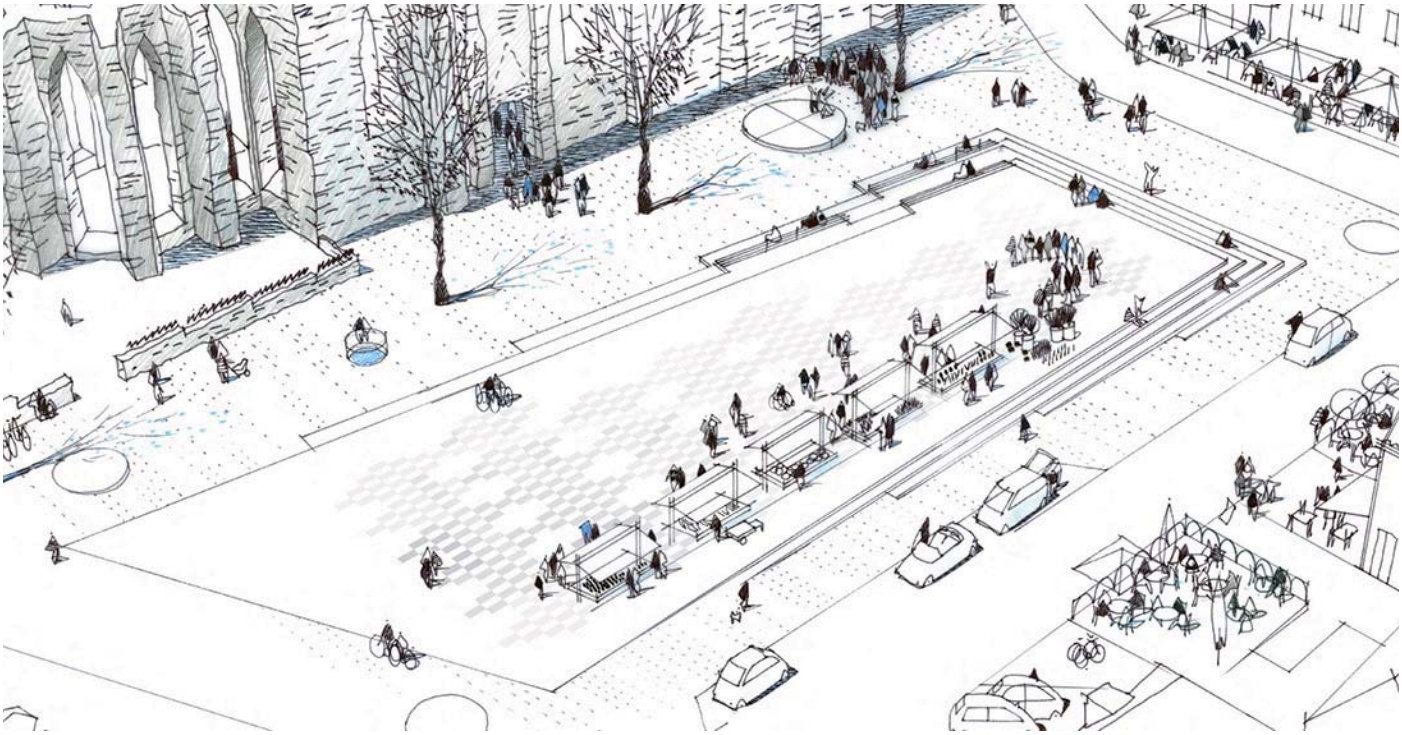

på torget och splittrar ytorna. Det är svårt att upptäcka några nya skönhetsvärden som klaffen tillför. Klaffen presenteras i en mycket avskalat bild som möjligen visar att den är en ”finare” del av torget, men som känns torftig och främmande och där det mesta av de i texten förekommande användningsmöjligheterna saknas. Framför allt känns den inte som Visbys naturliga mötesplats. En besökare från sydväst blir knappast välkomnad av mötet med ett trapphörn och upplevelsen av att betrakta torgflanörer uppe på klaffytan ur ett grodperspektiv. Klaffen skapar förvisso en mindre plan yta som är lättare tillgänglig än den kringliggande stadens sluttning i övrigt, men den är samtidigt starkt hämmande för ett fritt rörelsemönster och den försvårar inte minst möjligheten till diagonalrörelse, den rörelse som ju särskiljer torget från den bebyggda kvartersstrukturen i övrigt.

Vid föreslagen parkeringsanvändning begränsar påkörningsskydd ytterligare framkomligheten.

Klaffens motiv som en finare del av torget, vilken tidvis är befriad från parkering, medför att då bilar faktiskt tillåts där känns det som att släppa in hästen på vardagsrumsmattan. Ytan verkar heller inte så välformad för ändamålet. Parkering på klaffen framstår som en nödlösning och ganska opraktisk med hantering av påkörningsskydd eller avstängningar. Det är svårt att uppleva ”det tomma vackra rummet”.

Förslaget brister i förmågan att inordna torgets olika komponenter i en spännande helhet, det möblerar i stället med olika komponenter. Även behandlingen av lindarna följer detta mönster. Förslaget resonerar inte om lindarnas roll i ett rumsligt sammanhang, men ger många goda skäl för att behålla dem ur andra vällovliga aspekter som trivselvärde, historiskt berättigande, ekologi etc.

De runda småscenerna runt klaffen kan säkert inbjuda till spontan användning och möten. Det är svårt att utläsa någon mer genomtänkt bearbetning i deras form och material eller i förankringen i omgivningen. Själva klaffens potential som scen tas inte fullt ut tillvara.

Brunnen vars återskapande är en bra idé, har inte heller fått någon formmässigt intresseväck-

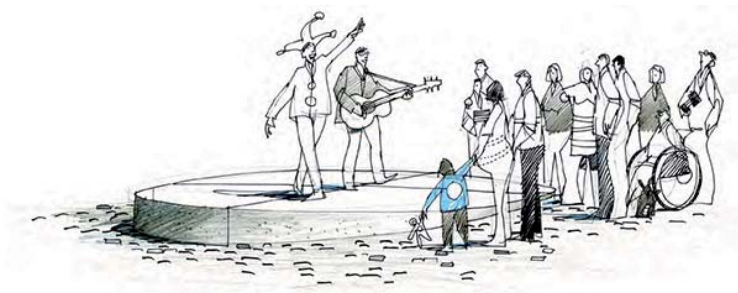

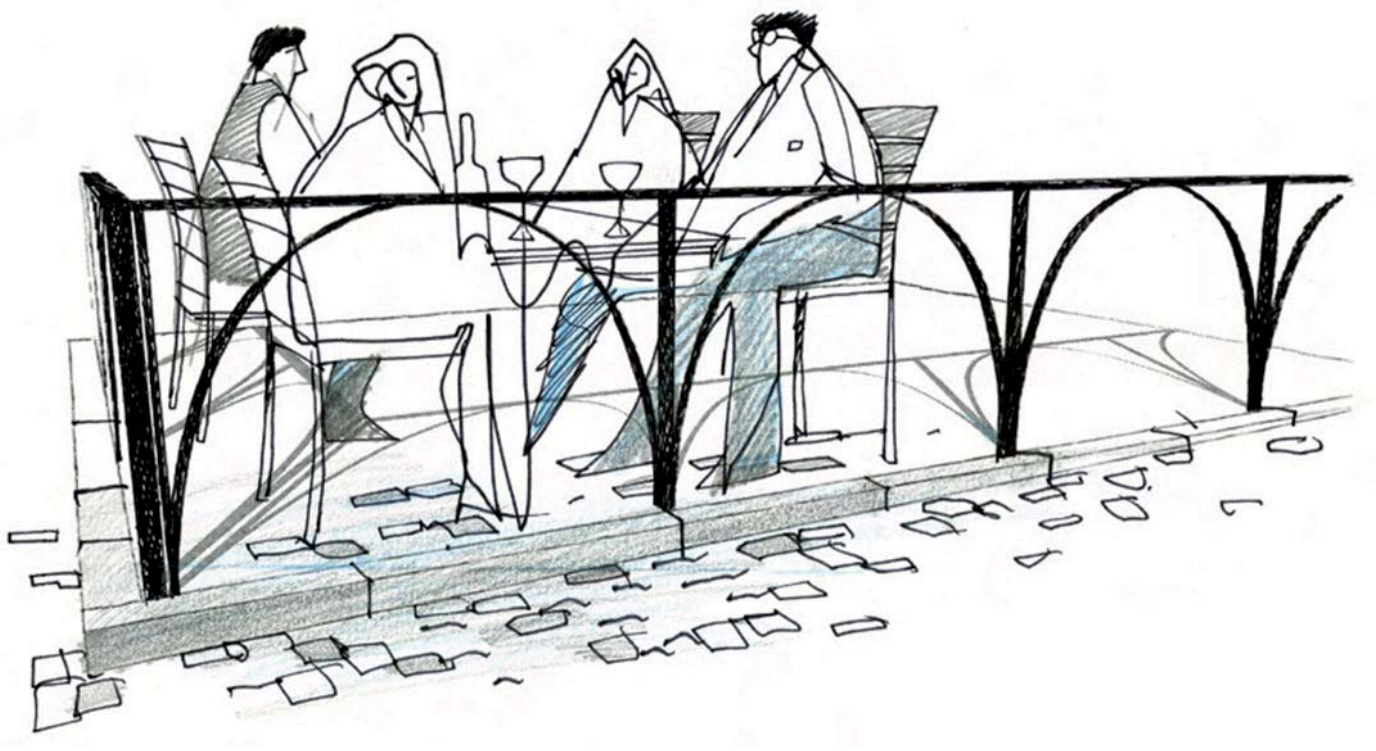

ande framtoning. Sittplatserna i trappstegen vänder ryggen mot den samlade ytan i torgets mitt och det känns inte som om äldre personer med lätthet finner sig en sittplats här.

Uteserveringarnas lösning är genomtänkt och lagom avvägd med ett gemensamt formspråk i avgränsningar och materialbehandling – enkelt och stilfullt. Åtgärderna kan säkert fungera väl även då uteserveringarna inte används.

Ruinen bearbetas med reversibla åtgärder med målsättningen att skapa en kontrast till torget. Förslaget till örtagård förefaller redan etablerat på annat håll i närheten och den återupptagna entrén från väster verkar inte möjlig ur tillgänglighetssynpunkt då kyrkans golv ligger avsevärt högre än S:ta Katarinagatan.

Förslaget framför bra synpunkter på hur belysningen bör ordnas utan att närmare anvisa hur syftet ska uppnås mer i detalj. Utökningen av antalet p-platser efter behovet följer inget logiskt mönster och blir därför svåröverblickbar.

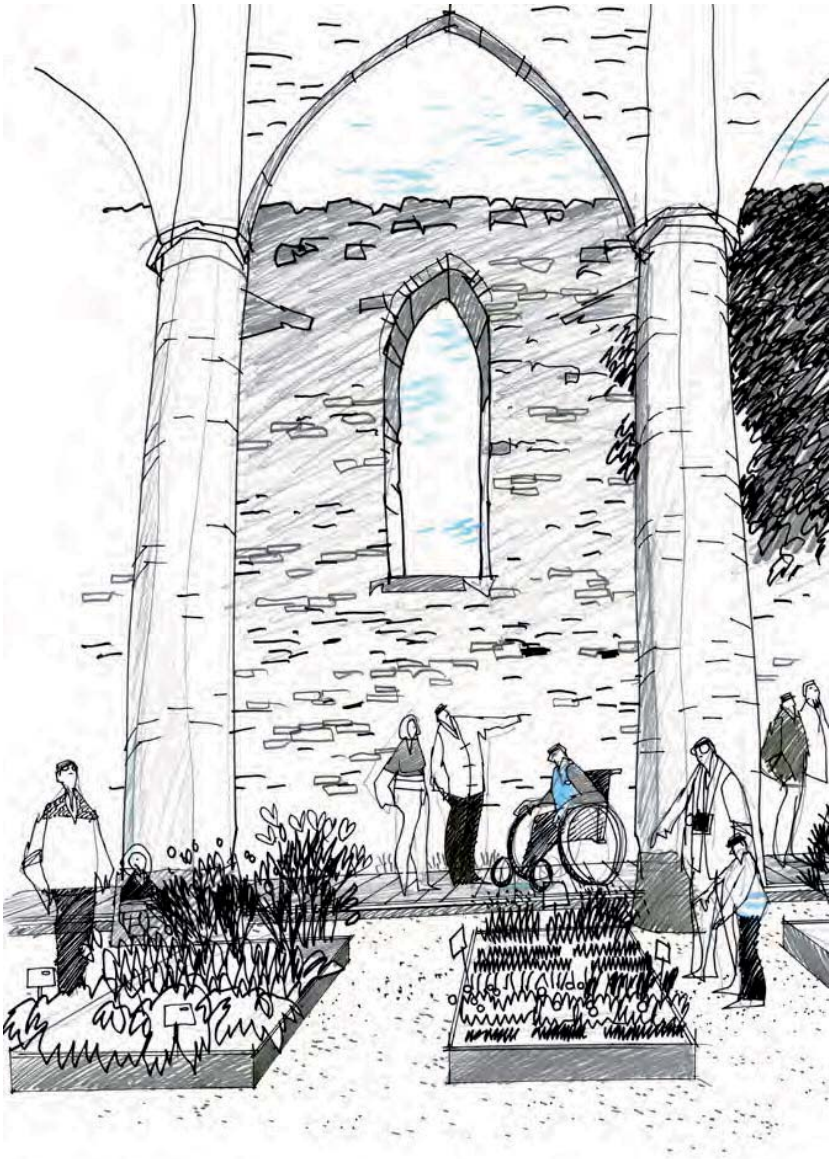

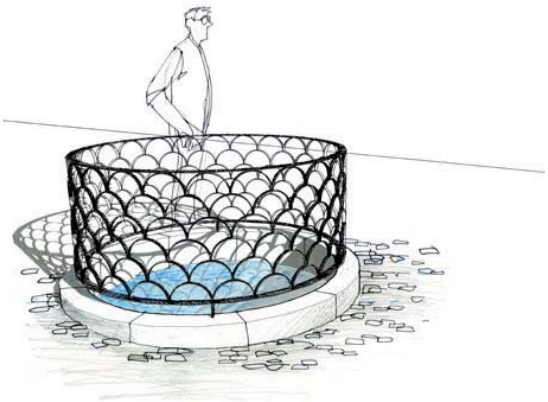

Återskapad brunn

Juryn vill rikta ett stort tack till alla tävlingsdeltagare.

www.gotland.se

GOTLANDS
KOMMUN